

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

XLI. Quæ quinta est de oratione, agit de modo quo facienda est.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56356)

FERIA QUINTA, vel SEXTA
 DOMINICÆ PRIMÆ
 IN QUADRAGESIMA
 CONCIO QUINTA
 DE ORATIONE.

De modo quo facienda sit Oratio.

O Mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. Matth. 15.

QUONIAM virtus practica est, & ideo quæcumque de virtute disputantur, ea praxim respicere debent; proptereaque parvæ utilitatis est cognitio de Oratione, nisi praxim respiciat. Refert S. Lucas cap. 11. Cùm Christus oraret in quodam loco præsentibus Discipulis, & orare desisset, accessisse unum ex illis, qui dixit; *Domine doce nos orare, sicut docuit & Ioannes Discipulos suos*; unde videmus quandam esse veluti orandi artem, atque methodum, quam unusquisque nostrum scire debet. Quòd si passim homines scire volunt artem suam, ac nemo est qui aliquo Doctore non utatur; Simul et artem oratoriam magno pretio didicerunt, & in eo munere Ilocrates divitias maximas comparavit, cur non potius omni studio bene orare discamus, quoniam ut ait S. Augustinus

Homil. 4. ex 50. Verè novit rectè vivere, qui rectè novit orare. Sed quo mitiore magistro discemus quàm eo qui *postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*; Nam quid oremus, sicut oportet nescimus: verùm ille Spiritus adjuvat infirmitatem nostram, & quâ meliore magistra, quàm eâ cui dicitur à sponso in Canticis Canticorum, cap. *Sicut vitra co-cinea labia tua, & eloquium tuum dulce.* & cap. 2. *sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & facies tua decora.* Cui dixit Pacificus ille Salomon cap. 2. 3. Reg. *Pete Mater mea, neque enim fas est ut avertam faciem tuam*; ipsa est, quam salutans Angelus, dixit ei, Ave Maria.

INitium petamus ab eo quod Nyssenus notat oratione secundâ de Oratione Dominicâ; scilicet quòd si Moses ubi populum Israeliticum de rebus factis instituit, eum ad montem adduxit, ut videret Dei gloriam, eumque

triduanâ castitate & aquâ lustrali præparavit; id Christus magnificentius fecit, non nos ad montem sensibilem deducendo, sed in ipsos cælos, cum de oratione voluit instituire; est enim oratio sacrum & divinum quoddam opus. Cum verò multa nos de oratione docuerit duo tamen præcipuè. 1. quod orare oporteat. 2. quâ ratione sit orandum: Et primum quidem multipliciter docuit, 1. verbis nos hortando, *Oportet semper orare: Petite & accipietis, Nondum petistis quidquam: Vigilate & orate, ne intretis in tentationem: Vigilate omni tempore orantes*, & alia multa ejusmodi, quibus nos ad orationem invitavit. 2. Exemplo suo. Nam licet omnia Pater dedisset in manus, nihil tamen unquam effecit sine oratione. Totas noctes in oratione pernoctabat, maximam diei partem traducebat; & omnibus præcipuis actionibus orationem miscebat, ut nos rerum omnium egenos orare doceret. 3. Pollicendo impetrationem sine limitatione, ut nihil impediret orationem: Marci 11. *Omnia quaecunque orantes petitis, credite quia accipietis*; & Joan. 16. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis*. 4. Removendo omnem dubitationem, multis propositis exemplis ac parabolis; Amici de nocte venientis, & improbitate suâ obtinentis: Parentum erga filios; Immò etiam injusti Judicis, quem neque timor, neque virtus tangeret, sed importunæ preces viduæ: Quibus exemplis satisfecit cuicumque hominum de se cogitationi; ut enim quisque est affectus, ita DEUM, judicat, sed parentem cogita, vel amicum, vel judicem, nihil est quod repulsam verearis, neque enim is est amicus qui importunè adeatur, nec malus parens, nec judex iniquus: quòd si tamen hæc omnia in illis impedimenta precibus & importunitate sunt superata, quid de Deo cogitare fas est?

Tom. II.

5. Immissis afflictionibus, ut nolentes cogat, & quia afflicti melior est oratio. Innumera sunt exempla, ut de Annâ matre Samuëlis.

6. Quid orando petere debeamus docendo, sicut pueros solemus, precationem ita conceptam, *Pater noster*, &c. ut nulla hominibus adesset exculatio.

Quoad 2. attinet, nempe modum orandi, id verò nos ipse docuit, atq; illud est quod explicare hodiernâ Concione aggredimur; Non quòd ego in eâ re peritus sim: testis enim mihi est ipse Deus, quàm sæpe ab ipso illud donum petierim, dicens cum Samaritanâ; *Domine da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire*: Sed tantum vobis dicam quæ à Sanctis Patribus & Doctoribus legi quoad communem omnium Christianorum orationem: nam illa sublimiora quæ Sponsus agit cum Sponsâ, & secretum postulant, & præcepta non habent: Et verò nemo scit, nisi qui accipit, & qui accipit læpe nescit: *Spiritus enim ubi vult spirat: & vocem eius audis, sed nescis unde veniat, aut quò vadat*: Fœlix hora, sed brevis mora, Bernard. ser. 85. in Cant. Dulce commercium, sed breve momentum, & experimentum rarum. Ad modum itaq; orationis ordinariæ veniamus. Et quædam quidè ante orationem observanda sunt, quædam in ipsa oratione.

Ante orationem quidem quod ait Sapiens Eccli. 18. *Ante orationem prepara animam tuâ, & noli esse quasi homo qui tentat Deum*: Tentare enim Deum ille censetur, qui modo ad impetrandum inepto, & qui potiùs iram, quam beneficium meretur, impetrare contendit. Porro ista animæ præparatio exigit.

1. Ut turbulentos animi tui motus compescas, & animum tuum abstrahas à curis: hoc est enim quod Christus præcepit Matth. 6. *Tu autem cum oraveris intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito*. Ambr. lib. 1. de Abel. cap. 9. Cubiculum tuum, mentis arcanum, animique secretum est,

K in

in hoc cubiculum tuum intra, hoc est egredere de corporis tui exteriori vestibulo, & totus intra in alta præcordia cordis tui, & claudes ostium: Hæc ille. Alioqui passim videas homines ab ira, à jurgio, à convitio ad orationem ruere, aut à negotio, aut à ludo. Idem pergunt facere in oratione, adhuc irascuntur, quia scilicet animum non collegerunt: Et passim querimur de distractionibus: Id verò mirum non est, & potius contrarium vehementer admirarer: Nam uti mare sedatâ etiam tempestate adhuc movetur: ut solet à magno sensim languescere fluctus æquore, &c. ut in febribus post accessus remanet calor: ut post corporis cursum, adhuc cor calet, & salit vena: ita post multa & varia negotia, manet adhuc mens dissipata: & natura ita comparatum est, ut nemo ab extremo ad extremum transeat sine medio: unde passim matutinum tempus commendatur ad orationem, utpote magis tranquillum, & nondum curis implicatum. Sic David precabatur Psalm. 85. *Laetetur cor meum, ut timeat nomen tuum*: Hieronymus vertit ex Hebræo, unicum fac cor meum: Symmachus, aduna cor meum ἐνωσον. Aquila autem, sit cor meum unice μοναχως, ut nimirum uni Deo vacetur: *Martha, Martha sollicita es, & turbaris erga plurima: porro unum est necessarium: Maria optimam partem elegit, qua non auferetur ab eâ.*

2. Ut cum animo tuo reputes quem affari, & cujus colloquio frui velis. Chrysost. in Psalm. 145. Cogita ad quem accedis, & sufficet ad excitandam vigilantiam ejus dignitas, unde gratiam expectamus: acturi enim sumus cum Angelorum Domino, quem Beatæ mentes inusitato metu oppletæ, vultumque obvelantes demississimè venerantur. Cum Rege colloqui vel cum Imperatore olim creditum munus divinum: unde Theodoricus Rex apud Cassiodor. lib. 3. Ep. 22. Quilibet habere nostra colloquia, munera credit

esse divina. Quantò magis ut quis cum Deo colloquatur? Hinc fiet ut unusquisque pluris hanc actionem faciat, neque temerè eam aggrediatur: Et hoc voluit Salomon Ecclesiastis 5. *Ne temerè quid loquaris, neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram Deo, Deus enim in caelo, & super terram.*

3. Loco requirit Præparatio, ut seriò cogites quidnam sis cum Deo tractaturus: sicut qui cum magno aliquo Principe acturus est, prius cogitat, quidnam debeat tractare, ne cum in conspectum ejus venerit, stolidus appareat: ita multò magis qui acturus est cum Deo, ante expendere debet, quid agere velit, nimirum an illum laudare, an gratias agere, an beneficia aliqua ab eo poscere, & quænam sint, an aliquod negotium ad salutem ipsius pertinens, aut spectans Dei gloriam, & servitium tractare. Et eò spectavit Sapiens cum id dixit quod mox attuli. Etenim ex omissione hujus considerationis, unum ex his tribus incommodis accidet: Vel scilicet in ipsa Oratione nescies quid sis acturus, & quid postulaturus: & est contra Dei reverentiam, meminisse autem debueras moniti, *Deus enim in caelo, & tu super terram*: vel ex precandi necessitate multa promittes & vovebis, quorum postea te pœnitebit, & multa petes, quæ nolles accepisse: unde eodem loco monet Sapiens, *Displicet Deo infidelis & stulta promissio*: vel denique mera garrulitas erit oratio tua, & multa verba inutilia sine aliquo scopo, & sine certa destinatione proferes, more hominis stulti: quòd videmus quotidie contingere in multitudine precù inutilium, de quo etiam defectu admonuit Sapiens, ibid. *Idcirco sint pauci sermones tui. Multas curas sequantur somnia, & in multis sermonibus invenietur stultitia.* Quasi diceret, quemadmodum variæ diurnæ cogitationes & inconstantes non pariunt nisi somnia diversa & ridicula, ita in oratione multa verba non coherencia non effi-

efficiunt nisi stultas promissiones. Et ea de re Christus cum de orationis modo discipulos erudiret, eosdem admonuit, Matth. 6. *Orantes autem nolite multum loqui, sicut Ethnici, putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur.* Vox græca aliquid habet quod ad nostram rem facit; Monet enim ne simus Battologi, sicut Gentiles, quod explicans Gregor. Nyssen. orat. 2. de Oratione Dominica ait cordatum sermonem, & aliquid utilitatis quærentem, ac sibi aliquid determinatum proponentem dici λόγος: Eum verò qui tantum ad voluptatem superfunditur non esse sermonem seu λόγος, sed Battologiam: Ita amentes & furiosi dum multa jactabundi pronuntiant, nilque sensatum ac determinatum atque cohærens loquuntur, Battologi sunt, non oratores: Idem planè illi contingit qui ad orationem accedit, nec quid peteret cogitavit. Age enim, mi Auditor, quid per horam hic in templo, versus altare mussitasti, quid libros integros recitasti, quid globulos versasti? Oravi dices, sed quid tandem à Deo petivisti? orare volui dices. Ita sanè, sed non orasti: quamobrem? quia quid cum Deo tractares non prius cogitasti,

Sed vide iterum hujus rei momentum. Inter cætera quæ Christus respondit quærenti discipulo quomodo esset orandum Lucae 11. hoc unum fuit, *Quis autem ex vobis Patrem petijt panem, nunquid lapidem dabit illi? aut piscem, nunquid pro pisce serpentem dabit illi; aut si petierit ovum, nunquid porriget illi scorpionem?* Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester de cælo, dabit spiritum bonum petentibus se?

Quæ parabolâ docet ex interpretatione Chrylostom. homil. 24. in Matth. Discrimen esse atque differentiam ponendam inter ea quæ peti possint, quæ Christus in quatuor classes dividit, & tria rejicit quæ peti non possint, & quæ si petantur, nõ obtineantur. Quæ-

dam enim sunt inutilia; ut si quis pro pane, lapidem peteret; quædam sunt nociva; ut si quis pro pisce serpentem; quædam mala sunt, ut si quis pro ovo posceret scorpionem: sicut itaq; nemo parens pro rebus utilibus & convenientibus dat filio res inutiles, aut noxias, aut malas; ita nec Deus filiis suis, quia Pater est, & bonus Pater. Sed tu vide ne cogas Deum qui se nihil oranti negaturum dixit, tibi tamè oranti quod petas denegare, cum non petas quod utile est & conveniens: Nam si petieris quæ oportet, repulsam non patieris; sed cum omnia peti non debeant, ut sunt inutilia, nociva, & mala, sed tantum honesta & convenientia; tuum est prius quam petas cogitare quid petas, ac discernere, num sit utile aut inutile, proficuum, aut nocivum; bonum aut malum; unde patet esse necesse ut ante orationem cogites, quid sis cum Deo tractaturus. Est etiam aliud quod omittere non possum, nempe secundum diversitatem eorum quæ habemus cum Deo tractanda, diversam etiam nobis coram Deo sustinendam esse personam: unde prius necesse sit ut ante orationem statueris & quid cum Deo tractandum tibi sit, & quo tandè habitu, ac dispositione. Quid causa esse putas cur cum Publicanus ascendisset orare in templum, steterit de longè, nec oculos ausus fuerit lavare in cælum, nisi quia veniam de peccatis rogaturus venerat? Cur Magdalena sparsis criminibus, lacrymis per orafusis, ad pedes Christi Domini accurrit, nisi quia venerat veniam oratura? Putas invenisse in domo Simonis unguentum quod effunderet, cum nec ipse Simon habuerit oleum quod daret? attulit ipsa alabastrum domo, & effudit in pedes: Quid est quod alio tempore, non pedes, sed caput, unguento perfudit? an id casu fecisse putas? Non certè sed consilio; nam ad pedes rea accurrit, ad caput jam sponsa. Quid est quod CHRISTVS cum sæpe stans orasset, cum tamen esset in summa spiritus

agoniâ, *procidit in faciem suam orans* ? ut ait Matth. cap. 26. Quid est quod David nunc stans, nunc ambulans, nunc saltans, nunc cantans, nunc in sacrificijs Deum oraret, sed cum pro adulterio & homicidio, & vita pueri deprecatus est, id fecit longè alio apparatu ? 2. Reg. cap. 12. *Et jejunavit David jejunio, & ingressus seorsum jacuit super terram: secundum illud, Adhasit pavimento anima mea.* Quid quod aliter Iudith sistit se Deo ante victoriam, cum ut dicitur cap. 9. *Iudith ingressa est oratorium suum, & induens se cilicio posuit cinerem super caput suum, & posternens se Domino, clamabat ad Dominum: Aliter post victoriam, cum uti dicitur cap. 16. Tunc cantavit canticum hoc Domino Iudith dicens, Incipite Domino in tympanis, cantate Domino in cymbalis, modulamini illi Psalmum novum, exaltate & invocate nomen eius: Et de populo dicitur, Erat autem populus jucundus secundum faciem sanctorum: Vide prodigum reverturum ad Patrem, quomodo orationem suam disponat, & quid sit dicturus Lucæ 15. *Surgam, & ibo ad Patrem meum, & dicam ei: Pater peccavi in cælum & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenarijs tuis: nunquid ut paraverat ita fecit: Et surgens venit ad patrem suum: Ac licet Pater occurreret & misertus oscularetur. Dixit ei filius, Pater peccavi in cælum & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus.* Vide quàm profuit cogitasse quid diceret? Dic mihi, A auditor, id ne unquam tibi venit in mentem sub quâ personâ te Deo in oratione sisteres, an ut reum coram Iudice: an ut discipulum coram magistro: an ut subditum coram Rege: an ut filium coram Patre: an ut sponsam coram sponso: an in luctu & in lacrymis, in sacco & cinere, an hilarem & jucundum in gaudio spiritus in canticis & hymnis, sicut ait Apostolus *Psalentes & cantantes in cordibus vestris: Est enim aliud tempus flendi, & aliud tempus ridendi: aliud tempus amplexandi, & tempus longè fieri ab am-**

plexibus. Sed hæc dicta sufficiant, ut quàm ea pars præparationis necessaria sit unusque intelligat.

Quæ sequuntur ita orationem antecedunt ut pars ejus prima & quasi exordium vocari possint, neque unquam omitti debeant.

1. Itaque Deum cum quo agere debes ante oculos tuos constitue, teque illi præsentem siste. Est enim hominis planè insani ac stulti ad absentem verba facere. Id verò tanti est momenti ut inde pendeat maximâ ex parte orationis nostræ successus. Pulcherrimè David Psal. 141. *Effundo in conspectu ejus orationem meam:* Itaque uti hæc verba exponit S. Hilarius, Non negligenter neque ex securitate, sed tanquam Deo præsentem. Vnde postea subdit, Deum præsentem non absentis dissimulatione, sed præsentis honore reverendum esse. Hæc autem divina præsentia multis modis fieri potest. 1. si concipiam⁹ illum tanquam Spiritum per omnia diffusum omnia, impletè & continentem, nostraque omnia clarissimè intuentem, ac sentientem: Ipse enim ubique præsens est, & oculi ejus multò plus lucidiores sunt super solem circumspicientes omnes vias hominum, &c. Eccli. 23. Quo sic ob oculos proposito, & considerato, tanquam cum præsentem & nos videntem, atque audiente totâ oratione agendum est: 2. si concipiatur tanquam lux immensa intimè nobis præsens, & in corde nostro residens, cum omnibus thesauris & donis suis cum totâ sapientiâ, potentiâ, sanctitate, & bonitate suâ, quibus nos in momento sanctos efficere potest & beatos: Et sub eâ ratione dirigenda est ad ipsum tota oratio nostra; ad eum dixi tanquam intranos, & in fundo animæ constitutum: Id voluit S. Thomas cum dicere soleret frustra homines quærere Deum in cælis cum orarent, cum in seipsis eum habeant: Nam cum inter duos saltem sit oratio, & colloquium, eo genere præsentis est Deus in animâ quo non est in creaturis corporeis: & hic modus est omnium opti-

optimus, ac requirit secretorum locum, ubi oculi mentem non avertant: Et ita multi interpretantur hunc locum, Matth. 6. *Tu autem cum oraveris intra in cubiculum tuum:* Nā, ut ait Bernardus in Medit. cap. 6. ubicunque fueris, intra te ipsum ora; si longē fueris ab oratorio, noli quærere locum, quoniam tu ipse locus es; si fueris in lecto, aut in alio loco, ora, & ibi est templum: 3. Quoniam Deus homo est, & in cœlis, concipi potest sub augusta formâ humanâ, sedens in solio cœlesti, circumfusus luce infinita, & infinitis Angelorum myriadibus quomodo apparuit Danieli, Isaiæ, Ioanni in Apocal. & aliis; quod nobis eo est facilius quod res est verior post Incarnationem.

4. Quoniam Christus Dominus nostrâ causâ varios status subire voluit, nulla erit deceptio, eum sub variis illis statibus intueri. Proponi itaque potest nunc in stabulo Bethlehæm, nunc pendens in cruce in monte Calvariæ, nunc plenus luce in Resurrectione, nunc sedens ad dexteram Patris, circumfusus Angelorum & Beatorum Spirituum immenso exercitu, nunc ut sedens in nubibus, Iudex vivorum & mortuorum: His & similibus modis Deum cōcipere debemus, quando seriò orare volumus, & ei sic proposito nos humillimè prosternere, ut tōra nostra oratio ad eum tanquam præsentem, & nos videntem, & audientem dirigatur: Qui enim cum aliquo vult colloqui, debet eum habere præsentem, & tanquam cum præsentem agere, alioqui sermonem ad eum non dirigit, sed in aërem loquitur: porrò nos de oratione loquimur, non eâ quæ de Deo est, sed de eâ quæ cum DEO fit, neque est scenica & theatralis oratio, sed vera & propria: Atque hujus conditionis defectu ridiculæ omninò sunt magnâ ex parte mortalium preces. Et ut quondam cum Darii mater Alexandrum salutatura, ad Ephesionem se convertit, Non errasti mater, subrisit Rex, nam &

hic Alexander est, pejore successu illi falluntur, cum ad alium omnem quàm ad Deum orationem suam convertant.

2. Loco adoranda est Dei Majestas, neque enim videri potest sine metu ac reverentiâ: Ita Reges & Principes adire solemus; Ita Christus Patrem adorare solitus; unde ait Paulus auditum illum esse à Patre *pro suâ Reverentiâ*, non eâ tantum quâ dignus erat, sed quâ Patrem in oratione honoravit. Quid enim dicere volunt Evangelistæ, Matthæus, *Procidit in faciem suam orans*, Marcus, *Procidit super terram, & orabat*, nisi ut nos docerent quâ Christus reverentiâ Patrem oraret; si Filius id fecit, quid te servum facere convenit? pudeat te minus honoris reddere Deo quam non dicam Regi aut Principi, sed tibi æquali, cui loqui non incipis, nisi prius salutato. Post factam adorationem.

3. Loco petendum à Domino auxilium, quo dignè tantum munus præstare possimus, nimirum eo mentis ascensu, eâ attentione, eâ reverentiâ, & eo affectu, quo par est Creaturam cum suo Creatore colloqui. Et ratio est, Quia inter homines nemo statim petitionem suam facit, sine aliquâ præfatione honoris. Item ex Dionys. nulla actio Theologica sine oratione perficitur, orationem autem ille vocat opus divinum, & ipsa oratio quæ ad omnia prærequiritur, ad seipsam necessaria est: Deniq; ipsa oratio donum est, *ευχης χάρισμα*, igitur peti debet; sed nō per aliud quàm per seipsam; Porrò ea petitio fieri debet nunc uno, nunc alio modo, prout orantis animus affectus est: Atque hæc omnia pertinent ad orationis præparationem.

Neque verò hîc mihi dicas, te sapius preces fuisse, neque tamen ista unquam præstitisse. Ita sanè sit, quoniam fateris, sed simul etiam fatere te nunquam precatum esse ut oportuit, nullumque ex precibus tuis fructum retulisse. Idèd tot annos idem es,

in iisdem vitis, in eodem cœno, immò quotidie evadis deterior. Ideò mens tua in tam varia vagatur, & orationes tuæ, perpetuæ sunt animi evagationes, non oras, sed nugaris; quia neque quid proferas nosti, & licet noris quod verba sonant, id non est in affectu; quod autem quis non desiderat, id verò non petit, licet verba petentium proferat: essentialiter enim oratio supponit desiderium rei quæ petitur, cum ipsa nihil aliud sit quàm ejus desiderii expressio, quòd cum actuale nullum sit, fieri non potest ut sit oratio; sed est potius verborum effusio quàm oratio. At quæris an hæc omnia ad orationem necessaria sint? ita planè necessaria sunt, quo authore id dico? authore Scripturâ, quæ imperat, te animam præparare ad orationem: alioqui, dicamabo, quæ hujus præparationis pars omittenda tibi videatur? 1. an recollectio? nequaquam; nisi velis esse distractus, & te ipsum ad tuam experientiam provoco? 2. an cogitare quocum sis acturus? sed hæc cogitatio totius orationis est fundamentum: ideò Christus cum nos orandi modum doceret, sic incepit, *Pater noster*. Age, ni cogitaveris Patrem, itane appellabis? An 3. cogitare quid tractare debeas cum Deo? Neque illud; ne sis planè infans, aut inurbanus, qui Deum & Regem adeas, neque scias quid velis, quid optes: Nunquam illud audivisti, Angelos nobis orantibus adesse? Id docet Sanctus Bernardus Serm. 70. in Cantica, Credimus Sanctos Angelos assistere orantibus; offerre Deo preces, & vota hominum: Itaque Apocalyp. 5. dicuntur habere *phiaas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum*. Sanctus Nyssenus, *Phialas* interpretatur animas orantium, quas vocat *κεκτηνης σοφίας*, Sapientiæ crateres: Hæc verò odoramenta vocat David Psal. 141. *θυμίαμα* incensum: S. Bernard. ser. 3. super Missus, holocaustum Sanctæ devotionis: Tertul. in apolog. cap.

30. Opimam & majorem hostiam de carne pudicâ, de animâ innocenti, de Spiritu Sancto profectam.

Quo ista pertinent? ad propositum, mi Auditor. Cum enim orationes ac preces sint incensum quod gratissimum Deo offertur, secundum illud Davidis: *dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo*: cum inquam sint sacrificium Deo gratissimum quo offerimus *vitulos labiorum*, immò offerimus quod *placet Deo super vitulum novellum cornua producentem & ungulas*: cum horum sacrificiorum legitimi Sacerdotes sint Angeli, uti discimus ex Scripturâ in Tobia, in Cornelio, in Daniele, in alijs; hinc fit ut ad Orantes illi statim accurrant. Jam si tu ipse nescis quid velis, quid pro te Angelus offeret? quid suo nomine proponet? Quid facit in manu tuâ thuribulum si non habes incensum?

An 4. negas necessariam tibi Dei præsentiam? Sed profectò ille stultus est qui absentiloquitur, hoc est non audienti. At inquit semper sum illi præsens, ubique enim est. Ita sanè: sed ipse non est tibi præsens. Memento quod ait Augustinus cœcum in sole solem non videre. Ille quidem præsens est soli, sed propterea solem non habet præsentem, quia non videt.

An denique præviam rejicis orationem? Tu verò in urbanus es, ac nescis cœlum suas etiam habere urbanitates: Parum certè nosti te rem aggredi difficilem, quam sine auxilio præstare non possis; Nam quid oremus, ait Apostolus, sicut oportet nescimus: sed ipse spiritus, qui ut supra dixit, *adjuvat infirmitatem nostram, postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*: Quid petere poteris, cum ne hoc quidem petere scias, ut aptè petas.

Maneat itaque hujus præparationis necessitas, & facessant nugatores, qui cum volucres cœli videant nihil in annonam reponere,

negant etiam eum qui orat, parare aliquid debere ad orationem. Sed aliter sentit Ecclesia, aliter sentit Scriptura, aliter omnes Sancti. Certè scio sæpè animam attolli & rari à summa Dei Majestate, sæpe idem ei contingere, quod ei qui cùm Regem adit paratus de quibusdam, alia majora audit à Rege, nec interpellat. Verùm ex se semper est paratus quisq; si sapit tantillum, uti majestatem decet Regiam: præterquàm quod nemo Deum tentare debeat, si præsertim ab eo velit aliquid obtinere.

Hac præparatione præmissâ ad orationem accedendum est; quæ ut optimo modo fiat, ea quæ sequuntur requirit.

I. Magnam attentionem ad Deum cui loquimur, quem nobis in præparatione ob oculos posuimus: cum enim tota erectio ad ipsum, tanquam ad præsentem dirigi debeat, sanè à rebus terrenis mens attollenda est. Itaque Christus cùm orare doceret, voluit nos dicere: *Pater noster qui es in cælis*, & cùm ipse oraret, dicitur. Quòd oculos in cælum levaret, vel cælum suspiceret. Eò spectavit illa solemnitas in Ecclesiâ monitio ex ritu Apostolico, *Sursùm corda*. Et ut refert Clem. Alexan. libro 7. Strom. pedes attollimus in extremâ orationis acclamatione, prompto animo & alacritate insequi cupientes beatam illam naturam, quæ mente & intelligentiâ percipitur: & unâ cum verbo corpus abducere conantes, erectam animam, & desiderij pennis elevatam cogimus in sæcula progredi. Ex eâ re magna oritur attentio ac reverentia, cùm sciat is qui orat sibi rem esse cum Deo, coram cujus majestate, ne ipsi quidem Angeli securi sunt. Unde Chrysol. serm. 5. Archangeli tremunt, pavent Angeli, potestates metuunt, in faciem prouunt Cæli seniores, elementa fugiunt, solvuntur saxa, montes defluunt, terra tremat, & homo terræ, interpidus intrabit? præsertim cùm sciat orans, Deum pecu-

liari ratione sibi attendere, secundùm illud *Attendite Domine, item inclinavit aurem suam mihi*. Hinc oritur ut distractiones voluntariæ sint peccata: nam licet, cùm oras non tenearis orare aliquando, tamen si oras, debes attendere, & si non facis, peccas, quia si agis cum Creatore, debes agere cum reverentiâ quæ talem decet personam: unde si eo tempore mens applicetur ad objecta obscœna aut alia quæ contineant gravem aliquam inhonestatem & turpitudinem in genere moris, quoniam ejusmodi distractio gravem contra Deum irreverentiam continet, peccatum est mortale, licèt id passim à pluribus negligatur.

2. Magnam requirit ad ea quæ dicuntur attentionem: illa autem duplex esse potest: Aut ad verba ipsa, non solùm ut omnia distinctè, atque aptè pronuntientur, sed etiam ut de sensu cogitetur. Itaque danda opera ut antèa probe illa intelligamus, vel piam aliquam illorum intelligentiam habeamus, & conandum est ut eodem spiritu quo primum concepta & scripta sunt, Deoque à Propheta Davide, aut ab alio decantata sunt, proferantur. Quare illi in nobis excitandi sunt affectus quos in singulis suis partibus exigunt ejusmodi cantica, quosque ipsi Authores sacri habuerunt; & ita cavendum est ne tam celeriter decurrantur, sed sensim, & paulatim fundenda sunt. Aut aliunde attentio esse debet ad id quod quisque à Deo postulat: cùm enim verba Latina profers quæ non intelligis, & quæ sunt preces Ecclesiæ, eius verbis uteris ad postulandam Dei misericordiam, & ex tuâ intentione hoc idem ipsa significant, quod animi tui affectus; nam licet per se aliud significant, hoc tamen semper significant, scilicet, te aliquid à Deo postulare: Et sæpe fit, ut plus accipias, quàm petis: Tu enim corde petis, quod postulas, & pro te aliud Ecclesia postulat illis verbis quæ profers, quæ quoniâ tu adhibes, eadem postulare censeris, & verè postulas.

3. Requirit summam humilitatem, & animi demissionem, ut Deum rogare, non impetare Deo videaris: nam uti dicitur Eccli. 35 *Oratio humiliantis se nubes penetrabit, & donec propinquet non consolabitur: &c.* Exemplum in Christo orante pronâ in terram facie: Et in Davide jacente in terra, unde ait: *Adhæsit pavimento anima mea.*

4. Quod exigit S. Chrysoft. in Psalm. 146. *σπουδήν ἢ προθυμίαν* studium, & animi alacritatem: nam ferè ex socordia oriuntur innumera distractiones scio quidem oriri plerumque ex humana infirmitate ut advertit S. Augustinus in Psalm. 102. Item ex Dæmonis malitiâ, unde Chrysoft. in Psalm. 145. Deus appellat Diaboli fraudem & machinamentum: itaque ex Origen, in c. 10. Epist. ad Rom. Magnus agôn est orationis, ut obfistentibus inimicis, & orantis sensum in diversa rapientibus, fixa ad Deum semper mens stabili intentione contendat. Sed præcipua causa est defectus applicationis, contentionis atque alacritatis animi. Quare monet Isidor, Pelusiota lib. 3. Epist. 171. precari oportere animo vigilantanti: alioqui animi per diversa vagantis orationem rectè Cassian. Collat. 4. cap. 2. appellat nutabundam, & quodammodò ebriam: Apostolus 1. ad Timoth. 2. factam cum disceptatione: Iubet enim levare puras manus sine disceptatione: Græcè est *χωρίς λογισμῶν*. id est sine multiplici cogitationum varietate, quæ distrahat mentem, & conturbet: nam de mentis evagatione id sumit S. Ambros. lib. de Sacram. cap. 5. unde Apostolica Constitutio apud Clementem Rom. lib. 7. cap. 13. Ne sis duplex animo in oratione tuâ *δύψυχος*. sic Jacob cap. 1. Epistolæ suæ hominem animi distracti, ac dissipati vocat. *δύψυχον* hoc est duplicis animi, & turbati erga plurima, cum tamen unum sit necessarium: his autem nugis nos liberat animi alacritas de quâ David, Plal. 85. *Latetur cor meum, ut ti-*

meat nomen tuum. Quod ut suprâ diximus Hieron. vertit ex Hebræo. Vnicum fac cor meum: & Symmachus aduna cor meum: ut nimirum uni Deo vacetur.

5. Ut ex intimo cordis fiat oratio: quâ voce studium & ardor intentionis designatur, qualis fuit Davidis oratio: *De profundis*, hoc est ex Chrysoft. in psalm. 129. Ex corde profundissimo, & ut loquitur ex ipsius mentis penetrabilibus: Sic Eliam orasse dicit, quippe qui corpus inflecteret orando & capite in genua demisso seipsum cum magno ardore incenderet. Ideò & David orationem vocat incensum, ac suffitum, si videlicet ignis accesserit: unde necesse est animam fieri ut idem Chrysoft. ait in Psalm. 140. *θυμιατήριον* thuribulum, divini ardoris igne: può flagrantius, eò fragrantius. Itaque orans non fatigatur eadem sapius dicere, atque repetere. Ita Christus *oravit in diebus carnis suæ*: Etea fuit ratio cur avulsus à suis oraret, ut clamare posset, secundum illud, *cum lachrymis & clamore valido*. Et ea causa est cur oraturis consilium dederit ut clauderent super se ostium. Hoc faciebat Iudith, hoc Esther, hoc Mardocheus, hoc Daniel, hoc David.

Denique id exigit ut finis orationis sit ferventior quam initium: iuxta illud Eccli. 70. *Melior est finis orationis quam principium*: idque significavit Christus his verbis & hac etiam gradatione Lucæ 11. *Petite & dabitur vobis, quærite, & invenietis, pulsate & aperietur vobis*: quia, si petentibus non datur, quærite, hoc est majus Studium, & diligentiam adhibere? nam, ut ait Chrysoft. qui aliquid quærit, cuncta alia è mente projiciens uni illi intentus est quod quærit, ac præsentium rerum nihil considerat: quod si nec quærentes invenieritis, quia difficile est quod petitur, vel aliâ de causâ differtur, non deficiatis, sed pulsate, id est, constanti instantiâ, & vehementi, quasi importuni petite; aperietur enim

enim vobis, & quod toties negatum erat, quasi intra portas clausum, consequemini velut januis apertis, & aditu facto: Sic autem animus in oratione paulatim incalcescit: Unde S. Hilarius Canone 6. in Matth. obtinere in solâ precum morâ est, non tantum ob perseverantiam, sed præcipue propter fervoris augmentum,

Quid hic primum conquerar, Auditores, qui loquar, & quem contestabor? quis enim orat uti oportet, quis has condiciones in orando observat? Quam frigidi, quam distracti, quam irreverentes! De Josepho Abbate dicitur in vitis Patrum quod cum manus in cælum tolleret oraturus, digiti ejus videbantur velut decem lampades ignis claro splendore lucentes: nostenebras afferimus. Unde de plurimis dici potest, *Et oratio eius fiat in peccatum.* Et illud Ilaia. 66. *Qui immolat bovem, quasi qui interfi-*

ciat virum: qui mactat pecus, quasi qui excerebret canem: qui offert oblationem quasi qui sanguinem suillum offerat: qui recordatur thuris quasi qui benedicat idolo. Nam cum orationem Deus dederit quasi communem mundi portum, passim homines oratione non Dei misericordiam, atq; gratiam quærunt, sed iram & indignationem. Quare cum orare nobis tam sit necessarium quam aërem ducere, hoc studeamus scire quod scire tantum interest, ut cum orare sciverimus impetrare sciamus. *Omnis enim qui petit accipit, & qui quærit invenit, & pulsanti aperietur.* Cum certi simus, de assuetudine, nã gratis sumus miseri, si orationem non adhibemus. Hoc malum a nobis avertat Deus, sed ita nos doceat, & nobis donet orare ut orando impetrare ipsius misericordiam, gratiam & gloriam possimus.

Amen.

DOMINICA SECUNDA
IN QUADRAGESIMA
CONCIO PRIMA
DE TRANSFIGURATIONE.

De apertissimâ Christi Divinitatis manifestatione in Patris testimonio, & in luce mirabili.

Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui.

Matth. 17.

HIC cœli & terræ video certamen, disum mutarit. Cur enim Paradisum terram non vocem, ubi se DEVS in gloriâ terra, cum DEVS terram in Paradisum conspicendum donat? Quare non mirum

Tom. II.

L

si Pe-